

Alle Helgen

Prædiken efter 2. tekstrække

(holdt 6. november 1994 i Ljørslev og Ørding kirker af sognepræst Erik H. Bennetzen)

I er jordens salt. Men hvis saltet mister sin kraft, hvad skal det så saltes med? Det duer ikke til andet end at smides ud og trampes ned af mennesker. I er verdens lys. En by, der ligger på et bjerg, kan ikke skjules. Man tænder heller ikke et lys og sætter det under en skæppe, men i en stage, så det lyser for alle i huset. Således skal jeres lys skinne for mennesker, så de ser jeres gode gerninger og priser jeres fader, som er i himlene.

Matt. 5,13-16.

Hvad er en helgen?

Når vi i en evangelisk-luthersk kirke har en årlig helligdag, som vi kalder Alle helgen søndag, så må vi også kunne få svar på, hvad en helgen er.

Og da kan vi ikke nøjes med at udmale de værste misbrug fra fortiden eller nutidens vrængbilleder af dem. Kirkerne her i vore sogne stammer fra katolsk tid og er alle indviet til helgener. Ljørslev kirke formodentlig til Sct. Clemens, ligesom Nykøbing kirke, søfarenes skytshelgen. Ørding kirke er indviet til Sct. Ursula og hendes 11 martyr-jomfruer. Det var i den tidlige middelalder, mens Europa endnu kun delvist var kristent. Ursula var en kristen engelsk kongedatter, som en hedensk prins ved navn Holofernes forlangte skulle gifte sig med ham, ellers ville der blive ufred mellem deres riger. Men hun nægtede at gifte sig med ham, undtagen hvis han ville antage den kristne tro. Det ville han ikke. Derfor drog hun og hendes følge på valfart til Rom for at få pavens godkendelse af hendes nej og pavens velsignelse. Men på hjemvejen blev de alle dræbt ved Köln i Tyskland af hunnerne, som dengang belejrede byen.

Hun havde nægtet at sælge sin kristne tro for fred. At tro på Jesus Kristus er vigtigere, end at hun selv - og sikkert mange andre - kunne være i fred for denne hedningekonge, der krævede hende. Det var jo almindeligt, at kongedøtre blev giftet væk for at skabe et godt politisk forhold til et andet land. Det var hun også villig til, men ikke til at afsværge sin kristne tro.

Hvad er en helgen?, spørger vi igen.

En helgen er en, som "i Kristi tro", dvs. i troen på Kristus, "stod fast i striden og vandt Himlens ro". Det var det, der stod i salmen, vi sang før (DDS nr. 574), hvor vers 1 lyder:

For alle helgen, som i Kristi tro
stod fast i striden og vandt Himlens ro,
dig, Herre Jesus, priser vi så fro:
Halleluja! Halleluja!

Det er dem, der har kæmpet troens gode strid og har været tro imod Kristus og ikke har fornægtet ham.

Det er i høj grad denne troskab, Jesus tænker på i evangeliet, hvor han taler om de gode gerninger, som andre mennesker skal se, så de takker - ikke dem, der har gjort dem, men - deres Fader i Himlen.

Der er mange, der ikke ser dem. Det er især dem, der er deres modstandere. Men også medkristne, som er ængstelige eller blot magelige og ikke til sinds, at deres kristendom må koste dem noget. De skubber hellere selv til det menneske, som nu modstanden vælter ind over, fordi han eller hun formaster sig til at sætte troskaben mod sin Herre og Frelser Jesus Kristus højere end at gøre som alle de andre.

En helgen er en enestående person. Ikke fordi vedkommende ønsker det, men fordi de mange trækker sig tilbage. De tør ikke stå frem og kæmpe med. "Der er så meget, man skal tage hensyn til". De er enestående, fordi de bliver *ladt alene* i den troens kamp, hvor vi alle som det selvfølgeligste af verden skulle stå.

Det er ikke den kristne menighed, "troens store og skønne fællesskab af Jesu disciple", der er støtten og ryggraden for den, som vil stå fast i troskaben mod Jesus Kristus. For de kan godt nøjes med et mindre mål af troskab. En trosbekendelse i gudstjenesten, men ikke i hverdagen, - i munden, men ikke i efterfølgelsen.

Det var ikke menigheden, der med sin trofasthed var ryggraden for den, der stod fast i striden. Hvem var det da så? Det svarer det næste vers på:

"Du var i verden deres faste hus ..."

- sådan skrev også Luther: "Vor *Gud* han er så fast en borg!"

"Du var i verden deres faste hus!

Din røst dem kaldte frem i stridens brus!

Dit lys dem ledte gennem tågers gus!

Halleluja! Halleluja!"

Du, Herre Kristus! Du, som ikke er en fjern person, som forlængst er død og borte og uden nævneværdig betydning.

Du, som tværtimod er den levende, den opstandne, den nærværende! Du, som undrer dig, når vi taler om dig, som om vi snakkede om en by i Rusland, mens du selv er her midt iblandt os og lytter efter et ord, som *du* kan fylde helt med dig selv, så du kan gå ind og røre os i vore hjerter. Du, som altid er der. Ikke kun i kirken. Ikke kun, når vi tænker på dig, - ikke kun, når vi kæmper med den smule tro, vi har, for ligesom at gøre dig nærværende.

Alle vore ord *om* dig, vil du skal være ord *fra* dig til mennesker, som har lukket deres hjerter op for dig!

Du, Herre Kristus, var deres faste ståsted. Du har med din røst stillet dem, hvor vi svigtede dem. Du, Herre Kristus, har lyst for dem gennem tågen, som vi har stirret os blinde i, fordi vi ikke ville være tro mod dit ord.

"I er jordens salt!" siger du. Men det skræmmer os frygteligt, det, som du føjer til: at "hvis saltet mister sin kraft, hvad skal det da saltes med? Så duer det kun til at kastes ud og trædes ned af mennesker!"

Vi vil helst gå videre og høre om lyset. At vi er lys i verden. Det vil vi gerne være. Vi har så meget godt og positivt og venligt og imødekommende at bringe mennesker. For er det ikke dét, der er evangeliet?

Men du siger, at vi også er salt. Hvis vi altså er det? For vi må nok bekende, at der ikke er meget salt i os.

Vores tro har ikke fornyet os til at glæde os over dine bud og din vejledning for vort liv. Vi gør ligesom alle andre. Bare lidt mere tøvende. Kommer ligesom lidt bagefter. Vi har glemt de ti bud, for nogle har fortalt os, at kristendom ikke er at opfylde et sæt regler og bud, kristendom er evangelium, siger de. Den er tilgivelse og velsignelse, og det vil vi gerne holde os til.

Hvad har Jesus at sige til det?

Ja, hvis vi ikke kan læse det ud af de få vers, der er vort evangelium til denne dag, så kan vi i hvert fald af hele kapitlet, af de vers, som følger lige efter. Jesus siger som det næste: "Tro ikke, at jeg er kommet for at nedbryde loven eller profeterne; jeg er ikke kommet for at nedbryde, men for at fuldkomme! ... Derfor, den, der bryder et af de mindste blandt disse bud og lærer menneskene således, han skal kaldes den mindste i Himmeriget; men den, der holder dem, han skal kaldes stor i Himmeriget!" Og derefter begynder Jesus at tale direkte om de enkelte bud i de ti bud.

Disse bud skal være *salt* i vort eget hjerte, i vor egen tro og i vort daglige kristenliv. De skal tage den falske hygge og den velbjergede selvfølgelighed fra os. For vi hører ikke Kristus til, fordi han ikke kan nænne det anderledes, eller for vore blå øjnes skyld, eller fordi vi vil det så godt. *Vi hører Kristus til, fordi han har hældt sit blod ud over os og dækker os med det offer, der soner al synd!* Ikke for noget som helst andet. Jesu blod alene renses os for vor synd og skænker os plads i Guds rige.

Har du ikke mødt Jesus Kristus komme til dig med blodet og med offeret på korset, - det eneste sted hvor syndernes forladelse kan komme fra, - så er der ingen salt i din kristendom, så er der kun sukker. Og det er jo sådan, at har man først vænnet sig til, at det skal smage sødt, så vil man ikke have mere, når det ikke smager sødt længere. Så prøver man hellere andre steder, om man kan finde noget sødt der.

Saltet er ærlighed. Er der revner og sår, så mærkes det. Det kan godt svie noget. Men det er der så også grund til. Men saltet fordærver ikke kødet. Det renses og bevarer.

Syndernes forladelse er ikke sukker, der puttes i munden på os, så vi ikke skal være kede af det. Sådan må vi aldrig misbruge Guds nåde.

Syndernes forladelse er lægemiddel. Det er olie på såret. Den gør noget ved vore sår. Den helbreder. Men lægemidlet er det alt for store og overvældende, som vi næsten ikke kan bede om, hvis ikke vi havde fået befaling på at gøre det ... Lægemidlet er, at Jesus bytter med os. Han tager vore synder fra os og bærer dem selv. Han dækker dem af med sit blod, så de ikke er mere.

Og i stedet for giver han os sig selv. Vi er hans, og han er vor. Ja, for Guds domstol er vi Ham, og Han er os. Han står der for os, og hans retfærdighed er vor.

Dér begynder den kristne tro og det kristne liv.

Dér bliver en helgen til. Den, som er ren for Guds domstol.

Dér bliver kærlighed til Jesus Kristus til i et menneskes bryst. Også den kærlighed, som bedrøves over, at det er så svært at få et nyt sind. Men det er den samme kærlighed, som spørger efter det nye liv. Og som vover sig af sted. Også selv om man ikke kommer til at gå mange skridt, før man må tilbage igen. Tilbage til lægemidlet, blodet med syndernes forladelse. Det er ikke utrygt. Det føles godt. Og man er ikke alene. For man forlader simpelthen ikke Herren Jesus Kristus, men lever med den grundtanke for ens tilværelse, at man er en Jesu discipel.

Om vi så ikke direkte er helgener, så må vi dog tro - for det siger Guds ord os -, at vi er hellige for Jesu Kristi skyld. Det kan vi ikke sådan stille til skue, for det er ikke noget, som menneskeøjne kan se. Men i troen kan vi vide, at Gud ser det sådan. Derfor kan apostlen Paulus sende breve til "de hellige" i Efesus og i Filippi, ja endda i Korinth, eller hvor det måtte være. For det, som gør en kristen til en kristen og en kristen menighed til en kristen menighed, er ikke det, som de gør anderledes end andre, men det, som er grunden til, at de gør det, nemlig at Gud har skænket dem deres synders forladelse ved Jesu blod, og at de nu lever som Jesu disciple.

Helgener er de mennesker, som er gået foran og har været tro - måske indtil døden sådan som martyrerne. Deres troskab må være et forbillede for os. De skal minde os om, at det vigtigste i livet såvel som i døden er, at vi hører Jesus Kristus til og er ham tro.

Da må Gud selv give os nåde og kraft til at være salt og lys i verden, så vor tjeneste må pege hen på Gud.

Læg mærke til, at det er Grundtvig, der skrev følgende vers, som var med i prøveudgaven til den salmebog, vi har nu, men som alligevel blev udeladt:

”De hellige os verden kalder,
naturligvis i spas - til spot;
blandt alle øgenavne falder
og virker intet dog så godt:
Det forbeholder *Gud* sin ære!
indskærper os, hvad vi skal være.”

Og derfor må vi glade bekende med Grundtvigs ord:

”Ja: *Hellig* er vor tro og kirke,
og *helligt* er vort broderskab!
Højhellig Han, som alt mon virke,
hvor hjertet Gud i vold sig gav!
Og tregang Hellig er den Sande,
som drog os op af dybe vande!”

Det, som vi da er for Kristi skyld, det skal vi da også være:

”Thi hellige for Gud at være
vi kristne må af Kristus lære!”

AMEN!

Salmer (numrene her efter Den danske Salmebog fra 2002):

614: Far, verden, far vel

574: For alle helgen, som i Kristi tro

332: På Jerusalem det ny

// 661: Den store hvide flok vi se

383: Det er så yndigt at følges ad